

GAZETA SAMBORSKA

Wychodzi l. i 15. każdego miesiąca

Przedpłata miejscowa i zamiejscowa.

do końca roku 1896 . . . 3 zł. — ct.
półrocznie 2 „ — „
kwartalnie 1 „ — „

Numery pojedyncze po cenie 17 ct. nabywać można w księgarni p. Juliusza Haisiga w rynku, w administracji „Gazety Samborskiej“ pod l. 1. Blich, jakoteż w drukarni pp. Schwarza i Trojana.

Przedpłatę przyjmują:

Administracja „Gazety Samborskiej“, Księgarnia p. Jul. Haisiga w rynku, jakoteż Zarząd drukarni pp. Schwarza i Trojana.

Ogłoszenia przyjmuje się po 6 ct. od wiersza drobnym drukiem; w rubryce „Nadesłane“ po 20 ct. od wiersza. Względem nadesłanych korespondencji ścisła dyskrecja. Rękopisów nie zwraca się.

Redakcja i administracja w domu pod l. 1. Blich za c. k. Sądem obwodowym.

ODEZWA

do wszystkich P. T. Członków Towarzystwa Kółek rolniczych powiatu samborskiego.

W dniu 10. grudnia 1896 o godz. 3 popołudniu w sali Rady powiatowej w Samborze odbędzie się posiedzenie wszystkich P. T. Członków Zarządu powiatowego, jakoteż Członków Zarządów wszystkich Kółek rolniczych naszego powiatu o następującym porządku dziennym:

- 1.) Odczytanie protokołu z ostatniego Zjazdu Delegatów;
 - 2.) Sprawozdanie z czynności Zarządu powiatowego za czas od 8 czerwca do 8 grudnia b. r.
 - 3.) Wniosek Zarządu powiatowego co do zakupu nafty przez Zarządy sklepów Kółek rolniczych;
 - 4.) Wniosek Zarządu powiatowego w sprawie hurtownego sprowadzenia towarów dla sklepów Kółek ze Związku handlowego Kółek rolniczych we Lwowie;
 - 5.) Wybór dwóch lustratorów do przeprowadzenia szkontrów w sklepach Kółek rolniczych na rok 1897.
 - 6.) Wybór pięciu delegatów jako prelegentów na walnych Zgromadzeniach poszczególnych Kółek rolniczych.
 - 7.) Wnioski Członków.
 - 8.) Wykład popularny o warunkach rozwoju roślin i wreszcie
 - 9.) Losowanie narzędzi rolniczych.
- Na Zjazd ten — wszystkich wyżej wymienionych P. T. Członków Towarzystwa zaprasza, Zarząd powiatowy Towarzystwa Kółek rolniczych w Samborze dnia 8 listopada 1896.
Stefanowski sekretarz. Tchorznicki prezes.

W SPRAWIE ODŁĄCZENIA MIASTA OD PRZEDMIEŚĆ.

(Ciąg dalszy.)

„W rachunkach miejskich za rok 1873. uwidoczniono wydatek na naprawę studni w gromadzie Powodowej w kwocie 3 złr. 11 ct. — wprawdzie to wydatek drobny, lecz jeżeli się zważy, że i inne

wydatki na cele gromad łożone pierwotnie z drobnych cyfer powstały, trudno nie przypuszczać, że wydatki na studnie gromadzie z czasem również do większych rozmiarów dojść mogą. W powołanych gromadach do końca roku 1868 istniała tylko jedna szkoła a to w gromadzie Powodowej. Kosztem miasta zbudowano i utrzymywano budynek szkolny oraz do płacy nauczyciela z funduszków miejskich dodawano rocznie 105 złr. Resztę płacy nauczyciela jak i wszelkie inne potrzeby szkolne gromada Powodowa i Powtórnia ponosiły z własnych funduszków. W roku 1869 założono drugą szkołę na gromadzie Dólnia a tak koszta budowy tej szkoły jak i płacę dla nauczyciela, miasto wspólnie z gromadami interesowanymi ponosić miały.

Na razie kasa miejska zastępując dotychczas gromady, aż do końca roku 1871 zaliczała wydatki szkolne przypadające do zwrotu od gromad Powodowa i Powtórnia a względnie od gromad Średnia, Dólnia i Zawidówka, a suma tak zliczona wynosiła 2024 złr. 20 ct. Dopiero od roku 1872 począwszy, wszelkie wydatki na cele szkół w wymienionych gromadach, rada gminna przyjęła na stały rachunek funduszków miejskich i prócz tego sumę po koniec roku 1871 do zwrotu przepisana, powołanym gromadom darowała. Jakkolwiek przeciw celowi wydatków poniesionych na zakłady naukowe nie zarzucić nie można, jednak trudno się godzić na tak hojną ofiarność dla pewnej części mieszkańców gminy, wszczególności, jeżeli ci sami są w możliwości utrzymywania szkół, a z drugiej strony, jeżeli miasto na budowę miejskiej szkoły mężkiej dla braku funduszków, zaciągnięto dług prawie 40 tysięcy złr. wynoszący, a przytem miejską szkołę żeńską kątem umieszcza.

Wydatki na utrzymanie szkół na Powodowej i Dólnej wynosiły w roku 1867, 224 złr. 47½ ct., 1868, 221 złr. 58 ct., 1869, 3069 złr. 67 ct., 1870, 778 złr. 47 ct., 1871, 1026 złr. 42½ ct., 1872, 1110 złr. 85 ct., 1873, 1353 złr. 59 ct., 1874, 1358 złr. 95 ct., 1875, 1575 złr. 89 ct., 1876, 1225 złr. 70 ct., — Zestawiając wydatki łożone z funduszków miejskich na cele wymienionych gromad, okazuje się że wydano: w roku 1867, 382 złr. 57½ ct., 1868, 586 złr. 58 ct., 1869, 3475 złr. 67 ct., 1870, 1331 złr. 17 ct., 1871, 1124 złr. 28½ ct., 1872, 1532 złr. 50 ct., 1873, 1602 złr. 90 ct., 1874, 1934 złr. 25 ct.,

1875, 2100 złr. 79 ct., 1876, 1952 złr. 84 ct., czyli razem za lat dziesięć 16.023 złr. 56 ct.

Jeżeli do tej i tak już zatrważająco wielkiej sumy doliczylibyśmy, część wydatków na straż ogniową zajętą przeważnie gaszeniem pożarów, które niestety nader często w gromadach powołanych wybuchają, a które wydatki wynoszą rocznie przeszło 4000 złr., część kosztów szpitalnych za leczenie ubogich chorych do gromad tych przynależnych; część wydatków poniesionych na środki zaradcze przeciw cholercie grasującej w r. 1872 i 1873, na który to cel z funduszków miejskich wydano przeszło 2300 złr.; część wydatków na rozszerzenie i utrzymanie inwentarza i różne inne wydatki do których powołane gromady przyczynić się powinny, natenczas bez przesady orzec możemy, że dzięki nieregulowanym stosunkom majątkowym miasta do gromad za lat dziesięć zarządu rad gminnych uszczuplono majątek miejski przynajmniej o 20 tysięcy złr. Że miasto tak znacznych wydatków z dochodów bieżących ponosić nie może, wykazujemy tem, iż w minionych 10 latach wydano z kapitału narodowego: w roku 1871 na budowę koszar dla straży ogniowej 2438 złr. 25 ct., w roku 1872 na zakupno przyrządów odpożarniczych 664 złr. 85 ct., w roku 1872 i 1873 na budowę szkoły gimnastyki 2876 złr., w roku 1876 na rozszerzenie inwentarza 600 złr., i na budowę szkoły wydziałowej mężkiej pobrano bądź z majątku narodowego, bądź też zaciągnięto pożyczek za sumę przeszło 46.000 złr. Wykazaliśmy że na cele gromad Powodowa, Powtórnia, Zamiejska, Średnia, Dólnia i Zawidówka, prelimitowano w roku 1867 sumę 105 złr. obecnie przeciwstawiamy wydatki prelimitowane z funduszków miejskich na cele gromad powyższych na rok 1877: rubr. 2. płaca dla delegatów 350 złr., poddelegatów 48 złr., rubr. 25 na 60 kupek sztru na gościniec do Biskowic 70 złr., na 100 kupek sztru na trakt do Dąbrówki wiodący 130 złr., na rozgartywanie 160 kupek sztru 16 złr., rubr. 25 na budowę mostu w gromadzie Powodowej 500 złr., rubr. 48 utrzymanie szkół na Powodowej i Dólnej: płaca nauczycieli 504 złr., usługa 60 złr., opał 159 złr. 21 ct., naprawa budynków 276 złr. 54 ct., przybory naukowe 20 złr., sprzęty 24 złr., zatem wydatki na cele wymienionych gromad wynosić będą w roku 1877, 2165 złr. 75 ct. przeto więcej jak prelimi-

Fytozoa (Zwierzorosty.)

Przyroda żywa tworzy dwa działy — jako zresztą powszechnie wiadomo — faunę i florę, czyli wyrażając się popularnie, dwa królestwa zwierząt i roślin, któreto państwa różnią się pewnymi, właściwymi cechami od siebie. Gdy jednakże w „rzecz“ tę bliżej i dokładniej wejrzymy — w czym nas drobnowidz będzie wspierał, zauważymy, że owe różnice nie są tak wybitne a granice nie tak ściśle, istnieją bowiem twory żywe, które jednocześnie w swych organizmach własności zwierząt i roślin stają się niejako pośrednikami między tymi działami. Są to „zoofyta“ lub „fitozoa“ (zwierzorosty) a przedstawicielką ich jest euglena. (E. viridis) zielona, tak nazwana dla zielonej barwy swego ciała — pochodzącej od barwika, który jest istotnym składnikiem ciała eugleny, rozpuszcza się w alkoholu a zwie się „zielonią“ (chlorophyll). Zieleń ta jest pośredniczką w asymilacji pokarmów.

U tworów mających w swem wnętrzu zieleni rozkłada się bezwodnik kwasu węglowego w obecności światła na tlen i węgiel, z których pierwszy (tlen) ulatnia się a drugi pozostaje. Przeciwnie dzieje się w ciemności. Euglena, jak widzimy, przyjmuje pokarm holofityczny (roślinny) a o jej pochodzeniu od roślin świadczy i to, że otoczka jej w

odczynniku (jod w chlorku cynku) barwi się modro, jest cellulozą. Zieleń i cellul. świadczą o pochodzeniu roślinnym, analiza w nocy i oddech — o zwierzęcym. Plamka rubinowej barwy czuła na światło z daje się być początkiem oka (u niższych tworów) euglena zatem posiada budowę doskonalszą od najniższego zwierzęcia: „ameby“ i na pozór stoi od niej wyżej a jednak ta dwoistość jej fizjologicznych objawów nie pozwala przyrodnikom wcielić eugleny do państwa zwierząt, ani roślin. Ameba jakkolwiek niema stałej otoczki, tylko w pewnych niekorzystnych dla siebie warunkach chitynową osłoną się otacza, i chociaż euglena zapomocą bieżowatej wypustki może szybko mknąć po wodzie, a ruchy przedzierzgnię (ameby) są powolne i niedoleżne, mimo to amebę zaliczono do zwierząt, bo spełnia takie czynności jak zwierzęta, chłonie tlen wydzielając węgiel, a nadto nie objawia dwoistej natury. Pierwszoczę mają*) obie w swych komórkach, ale u eugleny służy ona tylko do wykonywania ruchów.

Plazma (pierwszoczę) w ogóle jest cieczą kleistą o specjalnym chemicznym składzie i jest istotą ruchliwą, samodzielną, w ogóle żywą i ożywającą a wypełnia wnętrza komórek (cellula), któryto najprostszy organizm odkrył w r. 1867. Robert Hook a Schleyden z Jurjewa i Mohl bliżej zbadali. Zbiór komórek tworzy tkankę, którą w tworach odkrył Ksawery Bichat. Protoplazma

*) Odkrył ją H. Mohl (1848) i nazwał-protoplasma.

u zwierząt nosi nazwę sarkody, którą jej nadał Du Jardin.

Powróćmy jednak do eugleny! Różnica między eugleną a amebą jest i w tem, że eugl: wytwarza z wody i bezwodnika kwasu węgl. materye organiczne przyczem zużywa energią kinetyczną słońca zmieniając ją w potencjalną (zapasową) a ameba analizuje organiczne związki.

W ogóle nie wyjaśniono dotąd kwestyi ciekawej czem jest euglena, a dla przyrodników euglena jest jakoby zagadką trudną do rozwiązania.

Aby jakiś drobnoustrojony organizm można zaliczyć do zwierząt, lub roślin — trzeba badać fizjologią i embryologią danego tworu. Gdy w roztworze wodnym soli i bezwodnika kwasu węgl. życie osobnika trwa dalej, twór jest rośliną, gdy osobnik tam ginie, jest zwierzęciem. Dalej badać należy czy w świetle wydziela tlen czy nie.

Barwa zielona tworów nie jest rękojmnią ich roślinnego pochodzenia, bo symbioza nas uczy, i dowodzi, że mikroskopijnie małe, zielone rośliny żyją w plazmie zwierząt drobnoustrojowych co wpływa na barwę tychże. Wreszcie trzeba zważać na rozwój i jego modyfikacje.

Dowiedliśmy tedy jak trudną jest rzeczą „zoofyta“ do jakiegoś systemu zarejestrować, oraz, że granice królestw w świecie organicznym nie są ściśle.

Narymunt.

Reumatyzm, podagra, otyłość, piasek nerkowy, astma, ischias, choroby kobiece
leczy się z nadzwyczajnym skutkiem

TRUSKAWCU.

Obszerną broszurę o Truskawcu wysyła na żądanie zarząd
PIERWSZORZĘDNA RESTAURACJA p. Józefa Delebińskiego
restauratora z Hotelu Imperial we Lwowie.

Mączkę żuźlową Thomasa (tomasyne)

Z FABRYK

zachodnio-niemieckich w Kolonii nad Renem.

Ocena krajowej stacji rolniczo-doświadczalnej w Dublinach co do wartości rozmaitych gatunków tomasy ny opiew:

Najtaniej

kupuje się wprost w wyłącznych składach fabrycznych, poniżej podanych.

Najlepszym dowodem o skuteczności tego nawozu sztucznego jest jego roczny zbył, wynoszący w cotnarach cłowych **16 milionów!**

oferuje pod najwyższą gwarancją, poddając się własne kosztu kontroli w Dublinach, Czernichowie i Wiedniu. — Główna i wyłączna Reprezentacja dla Galicyi, Bukowiny i Ślązka austriackiego

Dom rolniczy ERNESTA BAHLSENA w KRAKOWIE, ul. Karmelicka 21. (realność klasztoru O.O. Karmelitów.) Skład komisowy we LWOWIE, ul. Zimorowicza Nr. 5

Nasza tomasy na jest najlepszym i najtańszym nawozem fosfatowym, działa 2 — 4 lat, a jest popłatniejsza niż superfosfaty lub mączka kostna. CENY naszych nawozów sztucznych są niższe od ceu jakiegobądź innego produktu konkurencyjnego, a to z przyczyn podanych w cennikach firmy Ernesta Bahlse na (obejmujących: nasiona polne, maszyny rolnicze i wszelkie nawozy sztuczne), która to firma wysyła je wraz z wskazówkami do ich użycia darmo i opłatnie.

„Co do względnej wartości żuźli Thomasa rozmaitego pochodzenia, to z badań dotychczasowych najlepszymi okazują się żuźle zachodnio-niemieckie, gorszymi wschodnio-niemieckie a najgorszymi czeskie, co zależnem jest od gatunku rud przepalanych.

Leon Stażkiewicz

koncesyonowany majster murarski, rzeźbiarz i sztukator

zamieszkały w Samborze przy ul. Przemyskiej poleca się względem P. T. Publiczności jako przedsiębiorca i wykonawca robót, w zakres

MURARSKI I RZEŹBIARSKO-DEKORACYJNY wchodzących.

WYBORN Y

PORTER angielski IMPERIAL

firmy Barday Perkins w Londynie

poleca handel J. Zacharski w Samborze.

KROPLE ŻOŁĄDKOWE

aptekarza C. BRADY Mariacelskie krople żołądkowe, sporządzone w aptece pod Aniołem Stróżem

C. BRADY'EGO w KROMIERYŻU (na Morawie)

znakomity i powszechnie znany środek leczniczy posiadający tę zaletę, iż wzmacnia żołądek i podnosi siłę trawienia przy wszelkich objawach niedyspozycyi żołądkowej.

KROPLE ŻOŁĄDKOWE

aptekarza C. BRADY Mariacelskie krople żołądkowe

opakowane są w czerwonych pudełkach i jako marką ochronną wizerunkiem Matki Boskiej z Mariacell zaopatrzone. Poniżej marki ochronnej znaleźć się powinien umieszczony tu obok podpis *C. Brady*

Części składowe są wymienione.

Cena za jedną flaszkę 40 ct., za 2 razy większą 70 ct.

C. Brady Schutzmarke.

Widzę się spowodowanym zwrócić jeszcze raz uwagę, że moje krople żołądkowe bywają częstokroć falsyfikowane. Trzeba tedy przy zakupie uważać na powyższą markę z podpisem C. Brady, a fabrykaty które powyższą marką ochronną, jakoteż podpisem C. Brady nie są zaopatrzone, zwracać jako na wyzysk obliczone.

Krople żołądkowe są do nabycia w Samborze w aptekach: Józefa Aleksiewicza i Karola Kielawy, w Dobromilu w aptece A. Grotowskiego, w Drohobyczu u Krzyżanowskiego i Tobiaszka, w Nizankowicach w aptece Włodzimirskiego i w Staremieście w aptece Emila Piotrowskiego.

Handel towarów mieszanych BRONISŁAWA MAŃSKIEGO

w Samborze, w rynku, (gdzie dawniej poczta)

poleca wszelkie ARTYKUŁY leguminowe, jakoteż świece, mydło z fabryki krajowej, również śliwki bośniackie i powidła smyrneńskie, a także kawę i herbatę w najlepszym gatunku i t. p., polecając się P. T. Publiczności

z głębokim poważaniem **Bronisław Mański.**

14-24

Wyborny środek do kitowania stłuczonego szkła, porcelany, drzewa i t. p. pod nazwą

kit Plüss-Staufera

jest do nabycia w księgarni p. Jul. Haisiga w Samborze po cenie 20 i po 30 ct. za słoik. 15-20

HERBATĘ z RĄCZKĄ

w oryginalnych paczkach na różne ceny.

BRYNDZĘ LIPTAWSKĄ w najlepszym gatunku i **ZACHERLIN** na owady

poleca handel **BRONISŁAWA MAŃSKIEGO** w Samborze.

6-?

JOZEF DOMOSŁAWSKI

BŁACHARZ

osiadł stale w Samborze i urządził pracownię swoją w kamienicy p. Weinerta naprzeciw kościoła farnego.

Wykonuje wszelkie zlecenia w zakres blacharstwa wchodzące jakoteż roboty fabryczne przy budowach, wyroby galanteryjne, szybko, dokładnie i z wszelką starannością i po przystępnych cenach zaczem poleca się łaskawym względem P. T. Publiczności.

2-2

Melan Kataron

KITAJA! SKI W SAMBORZE

WYRÓB KRAJOWY. C. k. wyl. uprz. patent.

W handlu p. Leona Bukietyńskiego. 6-7

Ziola Alpejskie

„ALPESTRE“

Spółki przemysłowej w Paryżu

wraz z przepisem zrobienia samemu najpyszniejszego

LIKIERU á la CHARTREUSE

złoty lub zielony 2-?

do nabycia w pudełkach w handlu Zacharskiego w Samborze.

Bibułka jedwabna i krepowa, jakoteż

składowe części służące do wyrobu sztucznych kwiatów dostarczają fabryki bibulek na kwiaty

I. THEBENSA Następcy (M. Erlera).

we Wiedniu XIII/5 i w Schlüchtern w pow. Cassel.

Najtańsze ceny w sprzedaży en gros i en detail. Najlepsza podaż dla kupców i uczących się wyrobu kwiatów sztucznych. Gotowe bubiety jakoż wzory we wszelkich rodzajach do wyboru. Ilustrowane cenniki przesyła się na żądanie bezpłatnie i opłacone.

MASĘ FRANCUSKĄ

w sześciu odcieniach

jako najlepszy, najtrwalszy i najpiękniejszy środek do zapuszczania parkietów i podłóg

poleca **Alojzy Hübner** Lwów 6-?

skład u Wgo L. BUKIETYŃSKIEGO w Samborze.

NOWA

młocarnia ręczna

z fabryki T. Wichterle'go z Prościejowa za połowę ceny fabrycznej

do nabycia.

Blizsza wiadomość w administracji „Gazety Samborskiej“.

FOLWARK

w pobliżu Sambora

obejmujący 60 morgów żyznej gleby, 5 morgów łąk i 35 m. lasu

zaraz do sprzedania

Blizsza wiadomość zasiągniętą być może w Administracji „Gazety Samborskiej“ codziennie w godzinach od 10 do 12 przed południem.